

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (tretia komora)

z 25. apríla 2013*

„Sociálna politika — Rovnosť zaobchádzania v zamestnaní a povolani — Smernica 2000/78/ES — Článok 2 ods. 2 písm. a), článok 10 ods. 1 a článok 17 — Zákaz diskriminácie na základe sexuálnej orientácie — Pojem ‚skutočnosti, z ktorých možno vyvodzovať, že došlo k diskriminácii‘ — Prispôsobenie dôkazného bremena — Účinné, primerané a odstrašujúce sankcie — Osoba vystupujúca a vnímaná verejnosťou ako vedúci predstaviteľ profesionálneho futbalového klubu — Verejné vyhlásenia vylučujúce prijatie futbalistu prezentovaného ako homosexuál do zamestnania“

Vo veci C-81/12,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Curtea de Apel București (Rumunsko) z 12. októbra 2011 a doručený Súdnemu dvoru 14. februára 2012, ktorý súvisí s konaním:

Asociația Accept

proti

Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării,

SÚDNY DVOR (tretia komora),

v zložení: predseda tretej komory M. Ilešič, predseda Súdneho dvora V. Skouris, vykonávajúci funkciu sudcu tretej komory, sudcovia E. Jarašiūnas, A. Ó Caoimh (spravodajca) a C. G. Fernlund,

generálny advokát: N. Jääskinen,

tajomník: M. Aleksejev, referent,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 23. januára 2013,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- Asociația Accept, v zastúpení: R.-I. Ionescu, advokát,
- Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, v zastúpení: C. F. Asztalos, C. Nuică a C. Vlad, splnomocnení zástupcovia,
- rumunská vláda, v zastúpení: R. H. Radu, E. Gane a A. Voicu, splnomocnení zástupcovia,
- Európska komisia, v zastúpení: J. Enegren a C. Gheorghiu, splnomocnení zástupcovia,

* Jazyk konania: rumunčina.

so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálneho advokáta, že vec bude prejednaná bez jeho návrhov,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 2 ods. 2 písm. a), článku 10 ods. 1 a článku 17 smernice Rady 2000/78/ES z 27. novembra 2000, ktorá ustanovuje všeobecný rámec pre rovnaké zaobchádzanie v zamestnaní a povolani (Ú. v. ES L 303, s. 16; Mim. vyd. 05/004, s. 79).
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi Asociația Accept (ďalej len „Accept“) a Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării (Národná rada pre boj proti diskriminácii, ďalej len „CNCD“) vo veci rozhodnutia CNCD, ktorým sa sčasti zamietla sťažnosť podaná v nadväznosti na verejné vyhlásenia osoby vystupujúcej a vnímanej verejnosťou ako riaditeľ profesionálneho futbalového klubu, ktoré vylučujú prijatie futbalistu prezentovaného ako homosexuál týmto klubom do zamestnania.

Právny rámec

Právo Únie

- 3 Podľa článku 1 smernice 2000/78 „účelom tejto smernice je ustanovenie všeobecného rámca pre boj proti diskriminácii v zamestnaní a povolani na základe náboženstva alebo viery, zdravotného postihnutia, veku alebo sexuálnej orientácie, s cieľom zaviesť v členských štátoch uplatňovanie zásady rovnakého zaobchádzania“.
- 4 Odôvodnenia 15, 28, 31 a 35 uvedenej smernice znejú:
  - „(15) Posudzovanie skutočností, z ktorých možno vyvodzovať, že došlo k priamej alebo nepriamej diskriminácii, je záležitosťou vnútroštátnych súdnych alebo iných príslušných orgánov v súlade s pravidlami alebo praxou vnútroštátneho práva...
...
(28) V tejto smernici sú ustanovené minimálne požiadavky a ponecháva sa na členské štáty, či zavedú alebo naďalej zachovajú v platnosti výhodnejšie predpisy. ...
...
(31) Pravidlá o dôkaznom bremene sa musia prispôbiť, ak ide na prvý pohľad o prípad diskriminácie, a aby sa účinne uplatňovala zásada rovnakého zaobchádzania, je potrebné presunúť dôkazné bremeno na žalovaného, keď je takáto diskriminácia dokázaná. ...
...
(35) Členské štáty by mali zabezpečiť účinné, primerané a odstrašujúce sankcie pre prípad porušenia záväzkov podľa tejto smernice.“

5 Článok 2 tej istej smernice, nazvaný „Pojem diskriminácie“, v odsekoch 1 až 3 stanovuje:

„1. Na účely tejto smernice sa pod pojmom ‚zásada rovnakého zaobchádzania‘ rozumie, že nemá existovať žiadna priama alebo nepriama diskriminácia založená na ktoromkoľvek z dôvodov uvedených v článku 1.

2. Na účely odseku 1:

a) o priamu diskrimináciu ide, ak sa z niektorého z dôvodov uvedených v článku 1 zaobchádza s jednou osobou nepriaznivejšie ako sa v porovnateľnej situácii zaobchádza, zaobchádzalo alebo by sa mohlo zaobchádzať s inou osobou;

...

3. Obťažovanie sa má považovať za formu diskriminácie v zmysle odseku 1, keď k nežiaducemu správaniu súvisiacemu s niektorým z dôvodov podľa článku 1 dochádza s úmyslom alebo účinkom porušenia dôstojnosti osoby a vytvorenia zstrašujúceho, nepriateľského, ponižujúceho, pokorujúceho alebo urážajúceho prostredia. V tomto kontexte možno pojem obťažovania definovať v súlade s vnútroštátnymi predpismi a praxou členských štátov.“

6 Článok 3 ods. 1 smernice 2000/78 znie:

„V rámci právomocí delegovaných na [Európsku úniu] sa bude táto smernica vzťahovať na všetky osoby, tak vo verejnom ako i v súkromnom sektore, vrátane verejných orgánov vo vzťahu k:

a) podmienkam prístupu k zamestnaniu, samostatnej zárobkovej činnosti alebo povolaniu, vrátane kritérií výberu a podmienok náboru, bez ohľadu na oblasť činnosti a na všetkých úrovniach profesionálnej hierarchie...

...“

7 Článok 8 ods. 1 smernice 2000/78 stanovuje, že „členské štáty môžu zaviesť alebo ponechať v platnosti predpisy, ktoré sú pre ochranu zásady rovnakého zaobchádzania výhodnejšie než ustanovenia tejto smernice“.

8 Podľa článku 9 uvedenej smernice:

„1. Členské štáty zabezpečia, aby súdne a/alebo správne konania vymáhania povinností podľa tejto smernice... boli dostupné pre všetky osoby, ktoré sa cítia poškodené z dôvodu opomenutia uplatnenia zásady rovnakého zaobchádzania...

2. Členské štáty zabezpečia, aby sa združenia, organizácie alebo iné právnické osoby, ktoré podľa kritérií stanovených vnútroštátnymi predpismi majú oprávnený záujem na dodržovaní ustanovení tejto smernice, mohli so súhlasom poškodenej osoby angažovať buď v jej mene, alebo na jej podporu v každom súdnom alebo správnom konaní určenom na vynútenie záväzkov podľa tejto smernice.

3. Odseky 1 a 2 nemajú žiadny vplyv na vnútroštátne pravidlá vzťahujúce sa na lehoty podaní, ktoré sa týkajú zásady rovnakého zaobchádzania.“

9 Článok 10 tej istej smernice s názvom „Dôkazné bremeno“ v odsekoch 1 až 4 stanovuje:

„1. Členské štáty prijímú také potrebné opatrenia, aby v súlade s ich vnútroštátnymi súdnymi systémami bolo na žalovanom, aby preukázal, že neporušil zásadu rovnakého zaobchádzania, keď osoby, ktoré sa cítia poškodené z dôvodu neuplatnenia zásady rovnakého zaobchádzania, predložia súdu alebo inému príslušnému orgánu skutočnosti, z ktorých možno dôvodne usudzovať, že k priamej alebo nepriamej diskriminácii došlo.

2. Odsek 1 nebude brániť členským štátom, aby zaviedli pravidlá dokazovania, ktoré sú pre žalobcov výhodnejšie.

3. Odsek 1 sa nevzťahuje na trestné konania.

4. Odseky 1, 2 a 3 platia aj na všetky právne konania, ktoré sa začali podľa článku 9 ods. 2.“

10 Článok 17 smernice 2000/78 stanovuje:

„Členské štáty ustanovia pravidlá ukladania sankcií za porušenie vnútroštátnych ustanovení prijatých podľa tejto smernice a vykonajú všetky opatrenia potrebné na ich uplatňovanie. Sankcie, ktorých súčasťou môže byť náhrada za ujmu pre obeť, musia byť účinné, primerané a odstrašujúce. ...“

Rumunské právo

11 Cieľom nariadenia vlády č. 137 z 31. augusta 2000 o prevencii všetkých foriem diskriminácie a boji proti nim v znení neskorších predpisov, najmä zákona č. 324 zo 14. júla 2006, opätovne uverejneného 8. februára 2007 (*Monitorul Oficial al României*, časť I, č. 99 z 8. februára 2007, ďalej len „NV č. 137/2000“), je najmä prebrať smernicu 2000/78.

12 Podľa článku 2 ods. 11 NV č. 137/2000 diskriminačné správanie zakladá v závislosti od prípadu občianskoprávnu, zmluvnú alebo trestnoprávnu zodpovednosť za podmienok stanovených zákonom.

13 Článok 5 NV č. 137/2000 považuje za priestupok najmä podmienenie účasti osoby na hospodárskej činnosti jej sexuálnou orientáciou.

14 Článok 7 ods. 1 NV č. 137/2000 stanovuje, že priestupkom je, keď fyzická alebo právnická osoba odmietne prijať do zamestnania osobu najmä z dôvodu jej sexuálnej orientácie, s výnimkou prípadov stanovených zákonom.

15 Článok 15 NV č. 137/2000 stanovuje:

„Pokiaľ skutok nepatrí do pôsobnosti trestného zákona, priestupkom je... akékoľvek konanie, ktorého cieľom je porušenie dôstojnosti alebo vytvorenie zastrašujúceho, nepriateľského, ponižujúceho, pokorujúceho alebo urážajúceho prostredia vo vzťahu k osobe, skupine osôb alebo spoločenstvu z dôvodu ich... sexuálnej orientácie.“

16 Podľa článku 20 NV č. 137/2000:

„1. Osoba, ktorá sa domnieva, že bola diskriminovaná, sa môže obrátiť na [CNCD] v lehote jedného roka odo dňa, keď došlo k protiprávnemu konaniu, alebo odo dňa, keď sa o tomto protiprávnom konaní mohla dozvedieť.

2. [CNCD] rozhoduje o návrhu rozhodnutím Výkonného kolégia...

...

6. Dotknutá osoba musí preukázať existenciu skutočností, z ktorých možno vyvodiť, že došlo k priamej alebo nepriamej diskriminácii, zatiaľ čo osoba, voči ktorej bola podaná sťažnosť, musí preukázať, že skutky diskrimináciu nepredstavujú. ...
7. Výkonné kolégium rozhodne o návrhu do 90 dní odo dňa jeho podania a [jeho rozhodnutie] musí obsahovať... podmienky zaplatenia pokuty...

...“

- 17 Článok 26 ods. 1 a 2 NV č. 137/2000 stanovuje:

„1. Priestupky upravené v článkoch... 5 až 8... a 15 sú sankcionované pokutou od 400 do 4 000 RON, ak diskriminácia smeruje voči fyzickej osobe, alebo pokutou od 600 do 8 000 RON, ak diskriminácia smeruje voči skupine osôb alebo spoločenstvu.

2. Sankcie môžu byť uložené aj právnickým osobám. ...“

- 18 Článok 27 ods. 1 NV č. 137/2000 stanovuje:

„Každá osoba, ktorá sa považuje za obeť diskriminácie, môže na súde požadovať náhradu škody a vrátenie situácie vyplývajúcej z diskriminácie do pôvodného stavu pred diskrimináciou alebo jej odstránenie v súlade so všeobecným právom. Tento návrh... nie je podmienený podaním sťažnosti na [CNCD].“

- 19 Článok 28 ods. 1 NV č. 137/2000 znie:

„Mimovládne organizácie, ktoré sa zameriavajú na ochranu ľudských práv alebo ktorých legitímnym záujmom je boj proti diskriminácii, majú aktívnu legitimáciu, pokiaľ diskriminácia spadá do oblasti ich činnosti a poškodzuje spoločenstvo alebo skupinu osôb.“

- 20 Článok 5 ods. 2 nariadenia vlády č. 2 z 12 júla 2001 o právnom režime priestupkov v znení neskorších predpisov (*Monitorul Oficial al României*, časť I, č. 410 z 25. júla 2001, ďalej len „NV č. 2/2001“) stanovuje:

„Priestupky sú sankcionované najmä: a) pokarhaním, b) pokutou, c) verejnoprospešnými prácami.“

- 21 Podľa článku 7 ods. 1 NV č. 2/2001 „pokarhaním je ústne alebo písomné upozornenie páchatela priestupku o spoločenskej nebezpečnosti protiprávneho konania spolu s odporúčaním dodržiavania zákonných ustanovení“.

- 22 Podľa článku 13 ods. 1 NV č. 2/2001 je premlčacia doba na účely uloženia pokuty za priestupok šesť mesiacov odo dňa, keď došlo k protiprávnemu konaniu.

- 23 Článok 13 ods. 4 NV č. 2/2001 upravuje možnosť stanoviť iné premlčacie doby na účely uloženia sankcií za priestupky, a to prostredníctvom osobitných zákonov.

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

- 24 Dňa 3. marca 2010 Accept, mimovládna organizácia, ktorá sa zameriava na podporu a ochranu práv lesbičiek, homosexuálov, bisexuálov a transsexuálov, podala sťažnosť na pána Becaliho a spoločnosť SC Fotbal Club Steaua București SA (ďalej len „FC Steaua“), pričom tvrdila, že došlo k porušeniu rovnosti zaobchádzania v oblasti zamestnávania.
- 25 Na podporu svojej sťažnosti Accept poukázala na to, že pán Becali v rámci rozhovoru o možnom prestupe profesionálneho futbalistu X a v súvislosti s údajnou homosexuálnou orientáciou tohto futbalistu urobil 13. februára 2010 vyhlásenia, ktorých obsah bol prebratý do prvej otázky, ktorá bola položená v prejednávanej návrhu na začatie prejudiciálneho konania. Z týchto vyhlásení vyplýva najmä to, že pán Becali by radšej prijal hráča juniorského tímu, než by zamestnal futbalistu, o ktorom sa hovorí, že je homosexuál. Podľa Accept domnienky novinárov týkajúce sa údajnej homosexuálnej orientácie X, o ktorých pán Becali hovoril, mali vplyv na neuzatvorenie pracovnej zmluvy s týmto hráčom.
- 26 Accept tvrdí, že pán Becali sa dopustil priamej diskriminácie na základe sexuálnej orientácie, pričom porušil zásadu rovnosti zaobchádzania v oblasti zamestnávania a poškodil dôstojnosť homosexuálov.
- 27 Pokiaľ ide o ďalšieho odporcu v konaní pred CNCD, konkrétne FC Steaua, Accept uviedla, že aj keď boli vyhlásenia pána Becaliho uverejnené v médiách, tento futbalový klub sa od nich nikdy nedištancoval. Naopak, advokát FC Steaua potvrdil, že táto politika v oblasti zamestnávania hráčov sa na úrovni klubu uplatňuje z dôvodu, že „tím je ako rodina“ a prítomnosť homosexuála v rodine by „spôsobovala napätie tak v tíme, ako aj v radoch divákov“. Navyše sa Accept domnieva, že v čase, keď pán Becali urobil predmetné vyhlásenia, bol stále akcionárom klubu FC Steaua.
- 28 Rozhodnutím z 13. októbra 2010 CNCD usúdila, že situácia, o ktorú ide v konaní vo veci samej, nepatrí do pôsobnosti prípadného pracovnoprávneho vzťahu. Podľa CNCD nemožno vyhlásenia pána Becaliho považovať za vyhlásenia zamestnávateľa, prípadne jeho právneho zástupcu alebo osoby zodpovednej za prijímanie zamestnancov, hoci v čase predmetných vyhlásení bol pán Becali akcionárom FC Steaua.
- 29 CNCD však usúdila, že vyhlásenia pána Becaliho predstavujú diskrimináciu v podobe obťažovania. CNCD preto pánovi Becalimu uložila v súlade s článkom 13 ods. 1 NV č. 2/2001 sankciu vo forme pokarhania, ktorá bola jedinou možnou sankciou, pretože rozhodnutie CNCD bolo vydané viac ako šesť mesiacov po tom, čo nastali predmetné skutočnosti.
- 30 Accept podala proti tomuto rozhodnutiu žalobu na vnútroštátny súd, pričom v podstate navrhovala po prvé, aby bolo toto rozhodnutie zrušené, po druhé, aby bolo predovšetkým konštatované, že predmetné skutočnosti patria do pracovnoprávnej oblasti a bola preukázaná existencia skutočností, ktoré umožňujú prijať domnienku o existencii diskriminácie, a po tretie, aby namiesto pokarhania bola uložená peňažná sankcia.
- 31 Vnútroštátny súd sa domnieva, že rozsudok Súdneho dvora z 10. júla 2008, Feryn (C-54/07, Zb. s. I-5187), dostatočne neobjasňuje prípad, keď diskriminačné vyhlásenia pochádzajú od osoby, ktorá podľa práva nemôže zaväzovať spoločnosť zamestnávajúcu pracovníkov, ale vzhľadom na jej úzky vzťah s touto spoločnosťou môže zásadným spôsobom ovplyvniť rozhodnutie tejto spoločnosti alebo sa aspoň môže považovať za osobu schopnú toto rozhodnutie zásadne ovplyvniť.
- 32 Vnútroštátny súd sa domnieva, že vzťah medzi FC Steaua a pánom Becalim je v každom prípade atypický. Z právnych okolností totiž vyplýva, že pán Becali predal svoje akcie v FC Steaua 8. februára 2010, pričom tento obchod bol následne zapísaný do obchodného registra 23. februára, zatiaľ čo diskriminačné vyhlásenia pochádzajú z 13. februára 2010. Zo spisu, ktorý má Súdny dvor k dispozícii, však vyplýva, že v rumunskom práve možno predaj akcií vo vzťahu k tretím osobám namietat až odo

dňa, keď bol uverejnený prostredníctvom zápisu v obchodnom registri. Podľa vnútroštátneho súdu pán Becali po tom, čo predal svoje akcie, nezmenil svoj postoj v rámci verejných vystúpení a naďalej sa označoval za „akcionára“ FC Steaua. Za týchto podmienok si, aspoň pokiaľ ide o spoločenský „imidž“, zachoval rovnaký vzťah s FC Steaua, aký mal pred predajom akcií.

- 33 Okrem toho sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či by sa povinnosť profesionálneho futbalového klubu preukázať neexistenciu diskriminácie na základe sexuálnej orientácie mohla v rámci prispôsobenia dôkazného bremena, tak ako je stanovené v článku 10 smernice 2000/78, zdať v praxi nemožná, pokiaľ by dôkazom o skutočnosti, že taký klub zamestnával hráčov bez zohľadnenia ich sexuálnej orientácie, mohlo byť podľa tohto súdu porušené právo na ochranu súkromia.
- 34 Uvedený súd okrem toho uvádza, že podľa článku 13 ods. 1 NV č. 2/2001, ak CNCD prijme rozhodnutie po uplynutí šesťmesačnej lehoty odo dňa, keď nastali predmetné skutočnosti, bez ohľadu na závažnosť konštatovanej diskriminácie nedisponuje možnosťou uložiť sankciu vo forme pokuty, ale môže uložiť iba sankciu vo forme tzv. pokarhania, v prípade ktorého nedošlo k premlčaniu, v zmysle článku 7 ods. 1 toho istého nariadenia vlády.
- 35 Za týchto okolností Curtea de Apel București (Odvolací súd v Bukurešti) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Vzťahujú sa ustanovenia článku 2 ods. 2 písm. a) [smernice 2000/78] na prípad, keď akcionár futbalového klubu, ktorý vystupuje ako vedúci predstaviteľ klubu, pričom masmédiá a spoločnosť ho považujú za vrchného predstaviteľa klubu („patróna“), vyhlási v masmédiách, že:

„Aj keby mal [FC Steaua] skončiť, nezobral by som do mužstva homosexuála. Famy sú famy, ale napísať niečo také a navyše dať to na titulnú stranu... Možno nie je pravda, že (futbalista... X...) je homosexuál. A čo ak je? Povedal som jednému zo svojich strýkov, ktorý neveril ani v Satana, ani v Boha. Povedal som mu: «Povedzme, že Boh neexistuje. A čo ak existuje? Čo môžeš stratiť tým, že pôjdeš na sväté prijímanie? Nebolo by dobré ísť do neba?» Dal mi dôvod. Mesiac pred jeho smrťou išiel na sväté prijímanie. Nech mu Boh odpustí. V mojej rodine nie je miesto pre gaya a [FC Steaua] je mojou rodinou. Je lepšie hrať s niekým z juniorky než s gayom. Nie je to o diskriminácii. Nikto mi nemôže prikázať, s kým mám pracovať. Tak, ako oni majú svoje práva, aj ja mám právo pracovať, s kým chcem.‘

„Aj keby mal [FC Steaua] skončiť, nezobral by som do mužstva homosexuála. Možno nie je pravda, že je homosexuál. A čo ak je? V mojej rodine nie je miesto pre gaya a [FC Steaua] je mojou rodinou. Je lepšie hrať s niekým z juniorky než s gayom. Nie je to o diskriminácii. Nikto mi nemôže prikázať, s kým mám pracovať. Tak, ako oni majú svoje práva, aj ja mám právo pracovať, s kým chcem. Aj keby mi Boh vo sne povedal, že X na 100 % nie je homosexuál, nezobral by som ho! V novinách sa písalo až príliš o tom, že je homosexuál. Aj keby mi ho [súčasný klub hráča X] dal zadarmo, nezobral by som ho! Mohol by byť aj najväčší výtržník a najväčší opilec... ale ak je homosexuál, nechcem o ňom viac počuť.‘

2. Do akej miery je možné uvedené vyhlásenia považovať za „skutočnosti, z ktorých možno dôvodne usudzovať, že k priamej alebo nepriamej diskriminácii došlo“, v súlade s článkom 10 ods. 1 [smernice 2000/78], pokiaľ ide o žalovanú spoločnosť [FC Steaua]?
3. Do akej miery ide o „*probatio diabolica*“, ak sa v prejednávanej veci na základe článku 10 ods. 1 [smernice 2000/78] prenáša dôkazné bremeno a od žalovanej spoločnosti [FC Steaua] sa žiada, aby preukázala, že nedošlo k porušeniu zásady rovnosti zaobchádzania, a najmä že zamestnávanie nesúvisí so sexuálnou orientáciou?

4. Je nemožnosť uplatnenia sankcie vo forme pokuty v prípadoch diskriminácie po uplynutí šesťmesačnej premlčacej doby odo dňa, keď došlo k protiprávnenému konaniu, podľa článku 13 ods. 1 [NV č. 2/2001] v rozpore s článkom 17 [smernice 2000/78] v tom zmysle, že sankcie musia byť účinné, primerané a odstrašujúce?“

O prejudiciálnych otázkach

Úvodné poznámky

- 36 Z judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že existencia priamej diskriminácie v zmysle článku 2 ods. 2 písm. a) smernice 2000/78 si nevyžaduje, aby bol sťažovateľ identifikovateľný a tvrdil, že sa stal obeťou takej diskriminácie [pozri, pokiaľ ide o smernicu Rady 2000/43/ES z 29. júna 2000, ktorou sa zavádza zásada rovnakého zaobchádzania s osobami bez ohľadu na rasový alebo etnický pôvod (Ú. v. ES L 180, s. 22; Mim. vyd. 20/001, s. 23), rozsudok Feryn, už citovaný, body 23 až 25].
- 37 Navyše článok 9 ods. 2 smernice 2000/78, najmä vzhľadom na jej článok 8 ods. 1, v nijakom prípade nebráni tomu, aby členské štáty vo svojich vnútroštátnych právnych predpisoch stanovili právo združení, ktoré majú oprávnený záujem na zabezpečení dodržiavania tejto smernice, začať súdne alebo správne konanie určené na vymáhanie splnenia si povinností vyplývajúcich z tejto smernice bez toho, aby konali v mene konkrétneho sťažovateľa, alebo v prípade neexistencie identifikovateľného sťažovateľa (pozri tiež rozsudok Feryn, už citovaný, bod 27).
- 38 Ak členský štát také právo upraví, z článku 8 ods. 1 v spojení s článkom 9 ods. 2, ako aj článkom 10 ods. 1, 2 a 4 smernice 2000/78 vyplýva, že smernica nebráni tomu, aby sa posúdenie dôkazného bremena, tak ako je upravené v článku 10 ods. 1, uplatnilo aj na situácie, keď také združenie začne konanie bez toho, aby konalo v mene a na podporu konkrétneho sťažovateľa alebo s jeho súhlasom. V prejednávanom prípade zo samotného znenia druhej a tretej otázky, ktoré boli položené, vyplýva, že prispôbenie dôkazného bremena upravené v článku 10 ods. 1 uvedenej smernice sa podľa vnútroštátneho súdu môže v prípade potreby a s výhradou odpovedí Súdneho dvora na tieto otázky uplatniť v rámci sporu vo veci samej.
- 39 V konaní pred Súdny dvorom nebolo spochybnené, že Accept je takým združením, na aké sa vzťahuje článok 9 ods. 2 smernice 2000/78, že článok 28 ods. 1 NV č. 137/2000 jej umožňuje začať súdne alebo správne konanie určené na vymáhanie splnenia si povinností vyplývajúcich z tejto smernice bez toho, aby konala v mene konkrétneho žalobcu, a že sa môže považovať za „dotknutú osobu“ v zmysle článku 20 ods. 6 toho istého nariadenia vlády.

O prvej a druhej otázke

- 40 Cieľom prvých dvoch otázok je v podstate určiť, či sa článok 2 ods. 2 a článok 10 ods. 1 smernice 2000/78 majú vykladať v tom zmysle, že také skutkové okolnosti, o aké ide v konaní vo veci samej, môžu byť posúdené ako „skutočnosti, z ktorých možno vyvodiť, že došlo k diskriminácii“, pokiaľ ide o profesionálny futbalový klub, hoci predmetné vyhlásenia pochádzajú od osoby vystupujúcej a vnímanej v médiách i v spoločnosti ako vedúci predstaviteľ tohto klubu bez toho, aby nevyhnutne mala právnu spôsobilosť zaväzovať alebo zastupovať túto spoločnosť v oblasti zamestnávania.
- 41 Najskôr treba pripomenúť, že v rámci konania začatého podľa článku 267 ZFEÚ Súdny dvor nemá právomoc posúdiť skutkové okolnosti vo veci samej ani uplatňovať pravidlá, ktoré vyložil, na vnútroštátne opatrenia alebo situácie, keďže tieto otázky patria do výlučnej právomoci vnútroštátneho súdu (pozri najmä rozsudok z 30. marca 2006, Servizi Ausiliari Dottori Commercialisti, C-451/03, Zb.

s. I-2941, bod 69 a citovanú judikatúru). Súdnemu dvoru teda neprislúcha prijať stanovisko k otázke, či okolnosti vo veci samej, tak ako boli uvedené v návrhu na začatie prejudiciálneho konania, odhaľujú diskrimináciu na základe sexuálnej orientácie.

- 42 Ako vyplýva najmä z odôvodnenia 15 smernice 2000/78, vnútroštátnym súdnym alebo iným príslušným orgánom prislúcha, aby v súlade s vnútroštátnym právom alebo praxou zhodnotili skutočnosti, z ktorých možno vyvodiť, že došlo k diskriminácii (pozri rozsudok z 19. apríla 2012, Meister, C-415/10, bod 37). V súlade s mechanizmom stanoveným v článku 10 ods. 1 tejto smernice, ak boli tieto skutočnosti preukázané, žalovanému následne prináleží, aby pred týmto orgánom preukázal, že bez ohľadu na túto diskrimináciu nedošlo k porušeniu zásady rovnosti zaobchádzania v zmysle článku 2 ods. 1 tej istej smernice.
- 43 V takom prípade môže Súdny dvor vnútroštátnemu súdu poskytnúť relevantný výklad práva Únie, ktorý môže byť pre jeho rozhodnutie užitočný (pozri najmä rozsudky Feryn, už citovaný, bod 19 a citovanú judikatúru, ako aj zo 6. septembra 2011, Patriciello, C-163/10, Zb. s. I-7565, bod 21).
- 44 V tejto súvislosti treba uviesť, že z článku 1 a článku 3 ods. 1 písm. a) smernice 2000/78 vyplýva, že smernica sa môže uplatňovať na také situácie, akou je situácia vo veci samej, ktoré sa v oblasti zamestnania a povolania týkajú „podmienok prístupu k zamestnaniu, vrátane... podmienok náboru“.
- 45 Na toto konštatovanie nemá vplyv skutočnosť, na ktorú bolo poukázané v rámci konania vo veci samej, a to že systém zamestnávania profesionálnych futbalistov sa nezakladá na verejnej ponuke ani na priamom rokovaní v nadväznosti na výberové konanie, ktorého predpokladom je podanie prihlášok a ich predbežný výber vzhľadom na záujem zamestnávateľa. Z ustálenej judikatúry totiž vyplýva, že vzhľadom na ciele Únie výkon športu spadá do práva Únie v rozsahu, v akom predstavuje hospodársku činnosť (pozri najmä rozsudky zo 14. júla 1976, Donà, 13/76, Zb. s. 1333, bod 12, a zo 16. marca 2010, Olympique Lyonnais, C-325/08, Zb. s. I-2177, bod 27). Takým prípadom je aj činnosť profesionálnych alebo poloprofesionálnych futbalistov, pokiaľ túto činnosť vykonávajú za mzdu alebo poskytujú služby za odplatu (rozsudok z 15. decembra 1995, Bosman, C-415/93, Zb. s. I-4921, bod 73).
- 46 Ako v podstate uvádza vnútroštátny súd, v konkrétnom spore, v ktorom bol vyhlásený už citovaný rozsudok Feryn, išlo o vyhlásenia jedného z riaditeľov spoločnosti Feryn NV, ktorý, tak ako vyplýva najmä zo znenia prejudiciálnych otázok položených vo veci, v ktorej bol uvedený rozsudok vyhlásený, má právnu spôsobilosť určovať politiku tejto spoločnosti v oblasti zamestnávania (pozri rozsudok Feryn, už citovaný, body 2, 16, 18 a 20).
- 47 Z už citovaného rozsudku Feryn však nevyplýva, že na účely preukázania „skutočností, z ktorých možno vyvodiť, že došlo k diskriminácii“, v súlade s článkom 10 ods. 1 smernice 2000/78, autor vyhlásení týkajúcich sa politiky konkrétneho subjektu v oblasti zamestnávania musí nevyhnutne mať právnu spôsobilosť priamo určovať túto politiku alebo tiež zaväzovať či zastupovať tento subjekt v oblasti zamestnávania.
- 48 Samotná skutočnosť, že také vyhlásenia, o aké ide v konaní vo veci samej, nepochádzajú priamo od konkrétnej žalovanej, totiž nevyhnutne nebráni tomu, aby bola vo vzťahu k tomuto účastníkovi konania preukázaná existencia „skutočností, z ktorých možno vyvodiť, že došlo k diskriminácii“, v zmysle článku 10 ods. 1 uvedenej smernice.
- 49 Z toho vyplýva, že žalovaný zamestnávateľ nemôže vyvrátiť existenciu skutočností, z ktorých možno vyvodiť, že uskutočňuje diskriminačnú politiku v oblasti zamestnávania, tým, že sa obmedzí na tvrdenie, že vyhlásenia naznačujúce existenciu homofóbnej politiky v oblasti zamestnávania pochádzajú od osoby, ktorá, hoci tvrdí a zdá sa, že zohráva významnú úlohu v rámci riadenia tohto zamestnávateľa, nemá právnu spôsobilosť zaväzovať tohto zamestnávateľa v oblasti zamestnávania.

- 50 V takej situácii, akou je situácia vo veci samej, skutočnosť, že sa taký zamestnávateľ jednoznačne nedišťancoval od predmetných vyhlásení, predstavuje okolnosť, ktorú rozhodujúci orgán môže zohľadniť v rámci celkového posúdenia skutkových okolností.
- 51 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že vnímanie verejnosťou alebo dotknutým prostredím môže byť relevantným dôkazom na účely celkového posúdenia vyhlásení, o ktoré ide v konaní vo veci samej (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 17. apríla 2007, AGM-COS.MET, C-470/03, Zb. s. I-2749, body 55 až 58).
- 52 Navyše, na rozdiel od toho, čo tvrdí CNCD vo svojich písomných, ako aj ústnych pripomienkach predložených Súdneho dvoru, okolnosť, že taký profesionálny futbalový klub, akým je klub vo veci samej, nezačal rokovania na účely zamestnania športovca, ktorý bol prezentovaný ako homosexuál, nevyklučuje možnosť, že skutočnosť, z ktorých možno vyvodíť, že došlo k diskriminácii zo strany tohto klubu, možno považovať za preukázané.
- 53 Vzhľadom na uvedené skutočnosti treba na prvú a druhú otázku odpovedať tak, že článok 2 ods. 2 a článok 10 ods. 1 smernice 2000/78 sa majú vykladať v tom zmysle, že také skutkové okolnosti, o aké ide v konaní vo veci samej, môžu byť, pokiaľ ide o profesionálny futbalový klub, posúdené ako „skutočnosti, z ktorých možno vyvodíť, že došlo k diskriminácii“, hoci predmetné vyhlásenia pochádzajú od osoby vystupujúcej a vnímanej v médiách i v spoločnosti ako vedúci predstaviteľ tohto klubu bez toho, aby nevyhnutne mala právnu spôsobilosť zaväzovať alebo zastupovať túto spoločnosť v oblasti zamestnávania.

O tretej otázke

- 54 Svojou treťou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či dôkazné bremeno, tak ako je upravené v článku 10 ods. 1 smernice 2000/78, za predpokladu, že by skutočnosť ako vo veci samej boli posúdené ako „skutočnosti, z ktorých možno vyvodíť, že došlo k diskriminácii“ na základe sexuálnej orientácie v rámci zamestnávania hráčov profesionálnym futbalovým klubom, nevedie k vyžadovaniu dôkazu, ktorý nemožno predložiť bez toho, aby tým bolo porušené právo na ochranu súkromia.
- 55 V tejto súvislosti z judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že ak boli preukázané skutočnosti, z ktorých možno vyvodíť, že došlo k diskriminácii v zmysle uvedenej smernice, efektívne zavedenie zásady rovnosti zaobchádzania si vyžaduje, aby dôkazné bremeno zaťažovalo žalovaných vo veci samej, ktorí musia preukázať, že k porušeniu uvedenej zásady nedošlo (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 17. júla 2008, Coleman, C-303/06, Zb. s. I-5603, bod 54).
- 56 V tomto kontexte uvedení žalovaní môžu pred príslušným vnútroštátnym orgánom vyvrátiť existenciu takéhoto porušenia tým, že akýmkoľvek právnym prostriedkom preukážu najmä to, že politika v oblasti zamestnávania sa zakladá na kritériách, ktoré vôbec nesúvisia s diskrimináciou na základe sexuálnej orientácie.
- 57 Na účely vyvrátenia jednoduchej domnienky, ktorej existencia môže vyplývať z článku 10 ods. 1 smernice 2000/78, nie je potrebné, aby žalovaná preukázala, že v minulosti boli do zamestnania prijaté osoby s danou sexuálnou orientáciou, keďže taká požiadavka skutočne môže v určitých prípadoch viesť k porušeniu práva na ochranu súkromia.
- 58 V rámci celkového posúdenia, ktorého vykonanie prislúcha rozhodujúcemu vnútroštátnemu orgánu, môže byť skutočnosť, že došlo k diskriminácii na základe sexuálnej orientácie, vyvrátená prostredníctvom súboru súhlasných nepriamych dôkazov. Ako v podstate uviedla Accept, medzi také dôkazy môžu patriť najmä reakcia dotknutej žalovanej spočívajúca v jednoznačnom dišťancovaní sa od

verejných vyhlásení zakladajúcich diskrimináciu, ako aj existencia výslovných opatrení tohto účastníka konania v rámci politiky v oblasti zamestnávania tak, aby bolo zabezpečené dodržiavanie zásady rovnosti zaobchádzania v zmysle smernice 2000/78.

- 59 Vzhľadom na uvedené skutočnosti treba na tretiu otázku odpovedať tak, že článok 10 ods. 1 smernice 2000/78 sa má vykladať v tom zmysle, že za predpokladu, že by také skutočnosti ako vo veci samej boli posúdené ako „skutočnosti, z ktorých možno vyvodiť, že došlo k diskriminácii“ na základe sexuálnej orientácie v rámci zamestnávania hráčov profesionálnym futbalovým klubom, dôkazné bremeno, tak ako je rozdelené v článku 10 ods. 1 smernice 2000/78, nevedie k vyžiadaniu dôkazu, ktorý nemožno predložiť bez toho, aby tým bolo porušené právo na ochranu súkromia.

O štvrtej otázke

- 60 Svojou štvrtou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 17 smernice 2000/78 vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, podľa ktorej možno v prípade konštatovania diskriminácie na základe sexuálnej orientácie uložiť iba pokarhanie, tak ako v prejednávacom prípade, ak k takému konštatovaniu dôjde po uplynutí šesťmesačnej premlčacej doby odo dňa, keď došlo k protiprávnemu konaniu.
- 61 Článok 17 smernice 2000/78 necháva na členské štáty, aby stanovili režim sankcií uplatniteľných na porušenia vnútroštátnych ustanovení prijatých podľa tejto smernice a aby prijali všetky potrebné opatrenia na vykonanie takých sankcií. Hoci tento článok nestanovuje konkrétne sankcie, spresňuje, že sankcie uplatniteľné na porušenia vnútroštátnych ustanovení prijatých podľa tejto smernice musia byť účinné, primerané a odstrašujúce.
- 62 V konaní, v rámci ktorého združenie oprávnené na tento účel zákonom navrhuje, aby bola konštatovaná a sankcionovaná diskriminácia v zmysle článku 2 ods. 2 smernice 2000/78, musia byť sankcie, ktoré má upravovať vnútroštátne právo podľa článku 17 tejto smernice, tiež účinné, primerané a odstrašujúce, a to aj v prípadoch, keď neexistuje identifikovateľná obeť (pozri analogicky rozsudok Feryn, už citovaný, body 38 a 40).
- 63 Z toho vyplýva, že režim sankcií zavedený na účely prebratia článku 17 smernice 2000/78 do právneho poriadku členského štátu musí spoločne s opatreniami prijatými na vykonanie článku 9 tej istej smernice zabezpečiť najmä efektívnu a účinnú súdnu ochranu práv vyplývajúcich z tejto smernice (pozri analogicky najmä rozsudok z 22. apríla 1997, Draehmpaehl, C-180/95, Zb. s. I-2195, body 24, 39 a 40). Sankcie musia byť primerané závažnosti porušenia, ktoré postihujú, a to najmä zabezpečením skutočne odstrašujúceho účinku (pozri v tomto zmysle rozsudky z 8. júna 1994, Komisia/Spojené kráľovstvo, C-383/92, Zb. s. I-2479, bod 42, ako aj Draehmpaehl, už citovaný, bod 40), pričom musia rešpektovať všeobecnú zásadu proporcionality (pozri v tomto zmysle rozsudky zo 6. novembra 2003, Lindqvist, C-101/01, Zb. s. I-12971, body 87 a 88, ako aj z 5. júla 2007, Ntioniok a Pikoulas, C-430/05, Zb. s. I-5835, bod 53).
- 64 V každom prípade sankciu, ktorá je iba symbolická, nemožno považovať za zlučiteľnú so správnym a účinným vykonaním smernice 2000/78.
- 65 V prejednávacom prípade zo spisu predloženého Súdnemu dvoru vyplýva, že šesťmesačná premlčacia doba stanovená v článku 13 ods. 1 NV č. 2/2001 začína plynúť odo dňa, keď nastali predmetné skutočnosti, pričom jednoročná lehota na podanie žaloby stanovená v článku 20 NV č. 137/2000 začína plynúť v rovnakom čase. Z toho vyplýva, že je možné, aby sa sťažovateľ platne obrátil na CNCD so sťažnosťou z dôvodu diskriminácie v zmysle smernice 2000/78 v období šiestich až dvanástich mesiacov po tom, čo nastali skutočnosti, ktoré sú základom tejto sťažnosti, zatiaľ čo podľa výkladu vnútroštátneho práva, z ktorého vychádza CNCD, sankciu stanovenú v článku 26 ods. 1 NV č. 137/2000 nemožno vôbec uplatniť. V každom prípade z pripomienok predložených Súdnemu dvoru

vyplýva, že aj keď bola sťažnosť podaná pred uplynutím tejto šesťmesačnej lehoty a bez ohľadu na ustanovenia článku 20 ods. 7 NV č. 137/2000, je možné, že CNCD prijme rozhodnutie týkajúce sa údajnej diskriminácie na základe sexuálnej orientácie až po uplynutí uvedenej šesťmesačnej premlčacej doby.

- 66 Ako vyplýva najmä z bodov 17, 21 a 34 tohto rozsudku, v takých prípadoch v rámci praxe CNCD a bez ohľadu na závažnosť diskriminácie, ktorú tento orgán konštatoval, uloženou sankciou nie je pokuta stanovená v NV č. 137/2000, ktorým sa predovšetkým preberá smernica 2000/78, ale nepenažná sankcia stanovená všeobecným vnútroštátnym právom spočívajúca v podstate v ústnom alebo písomnom napomenutí „spolu s odporúčaním dodržiavať zákonné ustanovenia“.
- 67 Vnútroštátnemu súdu prináleží najmä overiť, či režimu sankcií zavedenému na účely transpozície tejto smernice 2000/78 za takých podmienok, aké sú uvedené v predchádzajúcom bode, keď by dotknuté osoby, ktoré majú odôvodnený záujem na konaní, mohli byť natoľko neochotné domáhať sa práv, ktoré im vyplývajú z vnútroštátnej právnej úpravy preberajúcej túto smernicu, nechýba skutočný odstrašujúci účinok (pozri analogicky rozsudok Draehmpaehl, už citovaný, bod 40). Pokiaľ ide o odstrašujúci účinok sankcie, vnútroštátny súd môže v prípade potreby zohľadniť aj prípadné opakované porušovanie zo strany dotknutého žalovaného.
- 68 Samotná skutočnosť, že konkrétna sankcia v podstate nemá peňažný charakter, nepochybne neznamená, že má výlučne symbolickú povahu (pozri v tomto zmysle rozsudok Feryn, už citovaný, bod 39), najmä ak ju sprevádza stupeň publicity a za predpokladu, že v rámci prípadnej žaloby o náhradu škody ulahčuje preukázanie diskriminácie v zmysle uvedenej smernice.
- 69 V prejednávacom prípade však vnútroštátnemu súdu prislúcha overiť, či taká sankcia, akou je obyčajné pokarhanie, je primeraná situácii ako vo veci samej (pozri analogicky rozsudok z 2. augusta 1993, Marshall, C-271/91, Zb. s. I-4367, bod 25). V tejto súvislosti samotná existencia možnosti podať žalobu o náhradu škody podľa článku 27 NV č. 137/2000 s trojročnou lehotou na podanie nemôže odstrániť prípadné nedostatky v rovine efektivity týkajúce sa primeranosti alebo odstrašujúcej povahy sankcie, ktoré konštatoval uvedený súd v súvislosti so situáciou opísanou v bode 66 tohto rozsudku. Ako totiž tvrdila Accept v rámci pojednávania na Súdnom dvore, ak združenie takého druhu, ako upravuje článok 9 ods. 2 smernice 2000/78, nekoná za konkrétnu obeť diskriminácie, mohlo by preň byť problematické preukázať existenciu ujmy v zmysle relevantných vnútroštátnych právnych predpisov.
- 70 Navyše, ak by sa ukázalo, tak ako tvrdí Accept, že sankcia spočívajúca v pokarhaní sa v rumunskom právnom poriadku ukladá v zásade za menej závažné porušenia právnych predpisov, toto konštatovanie by naznačovalo, že táto sankcia nie je primeraná závažnosti porušenia zásady rovnosti zaobchádzania v zmysle uvedenej smernice.
- 71 V každom prípade treba pripomenúť, že v súlade s ustálenou judikatúrou Súdneho dvora, ak sa na určitú situáciu uplatňuje smernica, vnútroštátny súdny orgán pri uplatňovaní vnútroštátneho práva musí vykladať toto právo v rámci možností na základe znenia a cieľa predmetnej smernice, aby dospel k riešeniu, ktoré táto smernica sleduje [pozri v tomto zmysle najmä rozsudky z 10. apríla 1984, von Colson a Kamann, 14/83, Zb. s. 1891, body 26 a 28; z 13. novembra 1990, Marleasing, C-106/89, Zb. s. I-4135, bod 8; z 10. marca 2005, Nikoloudi, C-196/02, Zb. s. I-1789, bod 73, ako aj z 28. januára 2010, Uniplex (UK), C-406/08, Zb. s. I-817, body 45 a 46].
- 72 V prípade potreby tak vnútroštátnemu súdu prislúcha, aby v rámci sporu vo veci samej posúdil, či sa článok 26 ods. 1 NV č. 137/2000 môže vykladať v tom zmysle, že šesťmesačná premlčacia doba uvedená v článku 13 ods. 1 NV č. 2/2001 sa neuplatní na sankcie upravené v tomto článku 26 ods. 1, tak ako to navrhuje Accept.

73 Vzhľadom na uvedené úvahy treba na štvrtú otázku odpovedať tak, že článok 17 smernice 2000/78 sa má vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, podľa ktorej v prípade konštatovania diskriminácie na základe sexuálnej orientácie možno uložiť iba pokarhanie, tak ako v prejednávanej príhode, ak k takému konštatovaniu dôjde po uplynutí šesťmesačnej premlčacej doby odo dňa, keď došlo k protiprávnemu konaniu, pokiaľ na základe tej istej právnej úpravy nie je taká diskriminácia sankcionovaná za vecných aj procesných podmienok, ktoré sankcii priznávajú účinnú, primeranú a odstrašujúcu povahu. Vnútroštátnemu súdu prináleží posúdiť, či vnútroštátna právna úprava, o ktorú ide v konaní vo veci samej, predstavuje taký prípad, a prípadne poskytnúť v rámci možností výklad vnútroštátneho práva na základe znenia a cieľa uvedenej smernice, aby dospel k riešeniu, ktoré táto smernica sleduje.

O trovách

74 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (tretia komora) rozhodol takto:

1. Článok 2 ods. 2 a článok 10 ods. 1 smernice Rady 2000/78/ES z 27. novembra 2000, ktorá ustanovuje všeobecný rámec pre rovnaké zaobchádzanie v zamestnaní a povolani, sa majú vykladať v tom zmysle, že také skutkové okolnosti, o aké ide v konaní vo veci samej, môžu byť, pokiaľ ide o profesionálny futbalový klub, posúdené ako „skutočnosti, z ktorých možno vyvodiť, že došlo k diskriminácii“, hoci predmetné vyhlásenia pochádzajú od osoby vystupujúcej a vnímanej v médiách i v spoločnosti ako vedúci predstaviteľ tohto klubu bez toho, aby nevyhnutne mala právnu spôsobilosť zaväzovať alebo zastupovať túto spoločnosť v oblasti zamestnávania.
2. Článok 10 ods. 1 smernice 2000/78 sa má vykladať v tom zmysle, že za predpokladu, že by také skutočnosti ako vo veci samej boli posúdené ako „skutočnosti, z ktorých možno vyvodiť, že došlo k diskriminácii“ na základe sexuálnej orientácie v rámci zamestnávania hráčov profesionálnym futbalovým klubom, dôkazné bremeno, tak ako je rozdelené v článku 10 ods. 1 smernice 2000/78, nevedie k vyžiadaniu dôkazu, ktorý nemožno predložiť bez toho, aby tým bolo porušené právo na ochranu súkromia.
3. Článok 17 smernice 2000/78 sa má vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, podľa ktorej v prípade konštatovania diskriminácie na základe sexuálnej orientácie možno uložiť iba pokarhanie, tak ako v prejednávanej príhode, ak k takému konštatovaniu dôjde po uplynutí šesťmesačnej premlčacej doby odo dňa, keď došlo k protiprávnemu konaniu, pokiaľ na základe tej istej právnej úpravy nie je taká diskriminácia sankcionovaná za vecných aj procesných podmienok, ktoré sankcii priznávajú účinnú, primeranú a odstrašujúcu povahu. Vnútroštátnemu súdu prináleží posúdiť, či vnútroštátna právna úprava, o ktorú ide v konaní vo veci samej, predstavuje taký prípad, a prípadne poskytnúť v rámci možností výklad vnútroštátneho práva na základe znenia a cieľa uvedenej smernice, aby dospel k riešeniu, ktoré táto smernica sleduje.

Podpisy